Maa- ja metsätalousministeriö Neuvostoraportti EU/12/2024-MMM-49

Fallenius Sanna-Helena, Hörman Ari, Kallio Matias 29.5.2024

Maatalous- ja kalastusneuvoston 27.5.2024 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.5.2024

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui Brysselissä 27.5.2024. Neuvoston kokous keskittyi maatalouden kriisinhallinnan kehittämiseen ja markkinatilanteeseen.

Jäsenvaltioiden mukaan kriisitoimenpiteet ovat välttämättömiä tuottajien tukemiseksi ja markkinoiden vakauttamiseksi häiriötilanteissa ja niiden pitää vastata tarpeisiin. Useassa puheenvuorossa todettiin, että maatalousvaraus kaipaa kehittämistä. Kriiseihin vastaamisessa pitäisi olla enemmän joustoa ja toimien nopeampia. Osa näki, että ei riitä, että uusien toimien kanssa odotetaan uuteen CAP-kauteen vaan on tarpeellista tehdä muutoksia jo nyt, esimerkiksi CMO-asetuksen avaamisen yhteydessä.

Komissio kertoi maatalousmarkkinoiden tilanteen vakaantuneen, vaikka tuotantopanosten hinnat ovat edelleen verrattain korkealla tasolla ja mm. erityiset sääolosuhteet aiheuttavat tuottajille haasteita. EU:n viljasadon ennuste on yli kolme prosenttia viime vuotta korkeampi. Ukrainan tukemisen merkitystä korostettiin, mutta rajavaltiot kertoivat hintojen painumisen heikentävän kannattavuutta. Venäjän ja Valko-Venäjän maataloustuotteiden tuonnin rajoittaminen sai jäsenvaltioilta kannatusta. Hedelmäsektorin haasteet muissa asioissa esille nostaneen Puolan tavoin moni muukin jäsenvaltio toi esille vaikeat sääolosuhteet ja erityisesti hallan aiheuttamat satovahingot, minkä yhteydessä toivottiin tukea EU:n maatalousvarannosta.

Neuvoston muissa asioissa käsiteltiin mm. eläinten hyvinvointia, innovointia edistävää sääntelyä sekä elintarvikkeiden alkuperämerkintöjä. Saksa ja useat jäsenvaltiot korostivat, että komission pitäisi tarttua Pellolta pöytään –strategiassa linjattuun toimeen laajentaa elintarvikkeiden alkuperämerkintöjä. Harmonisoidut, EU-tason säännökset nähtiin tärkeinä. Kuluttajille pitää tarjota tietoa ja ketjun tulee olla läpinäkyvämpi. Lisäksi asialla tuetaan myös viljelijän asemaa elintarvikeketjussa.

1. **Esityslistan hyväksyminen**

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 10045/24 mukaisesti

2. **A-kohtien hyväksyminen**
   Lainsäädäntöasioiden luettelo

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 10279/24 mukaisesti.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. **Maatalousalan kriisitilanne (9877/24) (Fallenius)**
   - Aiempien toimien jatkotoimet ja suunnitellut uudet toimenpiteet
   - Kriisinhallinta – pohdintaa suunniteltavista tulevista toimenpiteistä

   Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia
   Keskustelu

Puheenjohtajavaltio totesi, että maatalousalan kriisitilanne -asiakohtaa on valmisteltu maatalouden erityiskomiteassa 13.5.2024. Puheenjohtajavaltio totesi myös, että Itävallan muiden asiakohtien tiedotusasia liittyen suurpetoihin käsitellään tässä yhteydessä.

Puheenjohtajavaltio kiitti vielä jäsenvaltiota nopeasta toiminnasta yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) lainsäädäntöpaketin kanssa. Viljelijöiden protestit ovat laantuneet. Puheenjohtajavaltio pyysi komissiota vielä päivittämään tilanteen muiden työn alla olevien toimien osalta. Puheenjohtajavaltio viittasi myös ministereille esitettyihin maatalouden kriisinhallintakehykseen liittyviin kysymyksiin, jotka kuuluvat:

- Mitkä muutokset nykyisessä kriisinhallintakehyksessä ovat mielestänne tarpeen tulevaisuuden markkinoilla katettavissa oleviin ja katastrofaalisiin riskeihin vastaamiseksi?
- Miten maanviljelijöitä voidaan paremmin tukea siirtymisessä kestäviin maatalouskäytäntöihin keinona ehkäistä ilmastoon liittyviä äärimmäistä riskejä?

Komissaari Janusz Wojciechowski totesi, että hän yhtyy puheenjohtajan havaintoon siitä, miten viljelijät ovat vastaanottaneet tehdyt toimet. Komissaari kiitti myös jäsenvaltioista rakentavasta ja nopeasta yhteistyöstä kevään CAP-muutospaketin kanssa. Komissaari totesi, että nyt on aika keskittyä paketin toimeenpanoon. Komissaari totesi, että he ovat juuri kokoamassa kysymys ja vastaus -asiakirjaa jäsenvaltiolle toimeenpanoa ja CAP-suunnitelmamuutoksia varten. Lisäksi komissio on valmistellut työasiakirjaa liittyen *force majeure* –tilanteisiin. Lisäksi komission asiantuntijaryhmässä on keskusteltu valvontojen yksinkertaistamisesta ja viljelijän oikeudesta virheeseen (*engl. right to error*). Komissaari viittasi myös valmisteilla olevaan alempiasteiseen sääntelyyn koskien paikaan sidottuja kuvia ja siihen liittyvään selvennykseen. Komissio antaa asiasta ehdotuksen kesäkuussa. Lisäksi komissaari viittasi, että julkaisevat kesäkuun puolessa välissä koonnin viljelijöille suunnatusta kyselystä yksinkertaistamiseen liittyen. Lisäksi komissio julkaisee tutkimuksen koskien uutta toimeenpanomallia heinäkuussa. Komissio myös viimeistelee paraikaa myös vaikutusten arviointia 15.3.2024 lainsäädäntöpaketista.

Komissaari kertasi myös toimia, joita on tehty **viljelijän aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa**. Komissio on perustanut seurantakeskuksen, joka seuraa kustannuksia, marginaaleja ja epäterveitä kauppatapoja. Lisäksi komissaari totesi, että asiaan liittyvä asiantuntijaryhmä on perustettu ja sen ensimmäinen kokous on 17.7.2024. Kauppatapadirektiivin (UTP) toimeenpanosta on annettu 24.4.2024 kertomus, joka antaa hyvän kokonaiskuvan eri jäsenvaltioiden kansallisesta toimeenpanosta. Direktiivin arviointi on aloitettu ja asiasta on tarkoitus antaa kertomus vuonna 2025. Komissio myös valmistelee paraikaa kohdennettuja muutoksia yhteisen markkinajärjestelyn asetukseen (CMO) ja UTP-direktiiviä täydentävää rajat ylittävään kauppaan keskittyvää lainsäädäntöehdotusta. Komissaari totesi myös, että kaikkien toimien on oltava markkinasuuntautuneita ja kunnioitettava sopimusvapautta. Keskeisenä tavoitteena on viljelijöiden luottamuksen palauttaminen.

Komissaari totesi, että **kriisinhallinta** on asia, jota ei voi ylikorostaa. Komissaari totesi, että nykyinen CAP keskittyy monin osin parempaan kriisinhallintaan. Maaseudun kehittäminen ja sektoritoimet sekä riskienhallinnan toimet ovat tärkeitä toimia. Tämän lisäksi on CMO:n markkinatoimet, kuten yksityisen varastoinnin tuki ja interventiotoimet. Poikkeuksellisia tilanteita varten on olemassa maatalousvaraus, mutta sen budjetti on rajallinen. Maatalousvarauksella ei voida vastata laajoihin kriiseihin. Komisaari totesi, että maatalousvarauksella ei voida korvata riskienhallinnan toimia vaan sillä pitäisi keskittyä todella poikkeuksellisiin kriiseihin. Komissaari totesi, että työtä on vielä tehtävä. Paras tapa hillitä ris-

kejä on ennaltaehkäistä niitä. Tähän CAP tarjoaa työkaluja ja jäsenvaltioilla on paljon joustoa rakentaa omat strategiansa sen osalta. Ensi kaudelle valmistautuessa on kuitenkin tärkeää pohtia uusia vaihtoehtoja.

Itävalta esitteli jäsenvaltioiden puhekierroksen alussa oman tiedotusasiansa liittyen suurpetokantojen kasvuun. Itävallan mukaan ongelma on levinnyt laajalle Euroopassa. Erityisesti vuoristoalueiden viljelijät kohtaavat ongelmia petojen kanssa. Itävalta korosti, että komission aloitteessa liittyen Bernin sopimuksen muuttamiseen on tärkeää edetä nopeasti ympäristöneuvostossa. Viljelijät tarvitsevat ratkaisuja ja petokantojen hallintaan tarvitaan joustoa. Lisäksi Itävalta korosti kattavan seurantajärjestelmän perustamista, sillä kantojen seurantaan tarvitaan resursseja.

Komissaari Wojciechowski vastasi Itävallalle, että komissio pyrkii tasapainoiseen rinnakkaiseloon. Komissaarin mukaan olemassa oleva lainsäädäntökehys tarjoaa jo joustoja ongelmatapausten hallintaan. Komissaari viittasi myös viime joulukuussa komission antamaan ehdotukseen neuvoston päätökseksi, jolla ehdotetaan EU:n puolesta otettavaksi kannaksi Bernin yleissopimuksen liitteiden muuttamiseksi. Ehdotuksessa ehdotetaan suden suojelun muuttamista. Komissaari totesi, että ko. ehdotus on parhaillaan käsittelyssä neuvostossa.

Yli puolet **jäsenvaltioista** tuki Itävallan tiedotusasiaa ja keskustelussa nähtiin tärkeänä, että suurpetokantoja voidaan hallita paremmin ja kantojen kasvaessa suurpetojen suojelustatusta voidaan tarkistaa. Muutama jäsenvaltio nosti keskustelussa esiin myös tarpeen muiden suurpetojen, kuten karhun ja ilveksen, suojelustatuksen tarkistamiselle. Osa jäsenvaltioista oli varovaisempia. Eräs jäsenvaltio totesi, että päätöksen taustalla tulee olla vahva tieteellinen perusta. Kantojen seurannan kehittäminen on tärkeää.

Jäsenvaltioiden puheenvuorot keskittyivät muuten pitkälti kriisinhallintaan.

Suomi korosti puheenvuorossa, että riskeihin varautumista ja niiden ennakointi EU-tasolla tulee edelleen vahvistaa. On hyvä, että erilaisia markkinaobservatorioita on perustettu. Yhteisen maatalouspolitiikan alla on tällä hetkellä kohtuullisen hyvin toimivat ja joustavat työkalut markkinakriiseihin varautumiseksi. Suomi kuitenkin totesi, että maatalousvarauksen määrä 450 miljoonaa on osoittautunut varsin rajalliseksi erityisesti isommissa ja laajaa jäsenvaltioita koskevissa kriiseissä. Maatalousvarauksen käyttö tulisi olla mahdollisimman joustavaa ja varat tulisi saada kriiseistä kärsiville tuottajille mahdollisimman nopeasti. Suomi totesi, että kriisitukien ohella on tärkeää huolehtia viljelijöiden osaamisesta, tilojen taloudesta ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Kestäviin tuotantotapoihin siirtyminen edellyttää, että se tapahtuu myös taloudellisesti kestävällä tavalla. Teknologisten innovaatioiden ja uusien tekniikoiden käyttöönotolla on tärkeä rooli. Ilmastoriskien hallinta on myös osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Suomi kiitti myös Itävaltaa suurpetoja koskevasta tiedotusasiasta. Kasvaneiden suurpetokantojen sosioekonomiset vaikutukset tulee huomioida. Suurpetokantojen vahvistuessa myös niiden suojelun statusta tulee arvioida uudelleen.

Jäsenvaltioiden mukaan kriisitoimenpiteet ovat välttämättömiä tuottajien tukemiseksi ja markkinoiden vakauttamiseksi häiriötilanteissa ja niiden pitää vastata tarpeisiin.

Useassa puheenvuorossa todettiin, että **maatalousvaraus** kaipaa kehittämistä. Kriiseihin vastaamisessa pitäisi olla enemmän joustoa ja toimien nopeampia. Osa näki, että ei riitä, että uusien toimien kanssa odotetaan uuteen CAP-kauteen vaan on tarpeellista tehdä muutoksia jo nyt, esimerkiksi CMO-asetuksen avaamisen yhteydessä.

Puheenvuoroissa nostettiin esiin myös **Slovenian ja Kroatian ehdottama malli** kriisinhallinnan kehittämiseksi, jossa jäsenvaltio voisi ohjata 2 % kansallisesta rahoituskirjekuorestaan kriisinhallintaan.

Monissa **jäsenvaltioiden** puheenvuoroissa korostettiin CAP:n merkitystä riskien- ja kriisinhallinnassa. Muutamassa puheenvuorossa todettiin, että suorat tuet ovat yksi merkittävimpiä riskienhallinnan välineitä. CAP-suunnitelmien riskienhallintavälineitä ei pidä myöskään unohtaa. Tuottajaorganisaatioilla on myös tärkeä rooli riskinhallinnassa.

CAP:n toimien ohella valtiontuen tarjoamat keinot nähtiin myös tärkeinä. **De minimis**-tuen nosto nousi esiin useammassa puheenvuorossa. Muutama jäsenvaltio pyysi komissiota jatkamaan edelleen valtiontuen kriisipuitteita, jotka ovat voimassa vuoden 2024 loppuun asti.

Puheenvuoroissa nostettiin esiin myös, miten esimerkiksi viljelijöiden **vakuutuksia**, keskinäisiä rahastoja ja muita markkinaehtoisia riskienhallintakeinoja voitaisiin edistää ja tehdä houkuttelevammaksi. Vakuutusten uudelleenvakuuttamiseen pitäisi olla EU-tason tukea.

Puheenvuoroissa painotetiin myös, että riskienhallinnassa ja kriisien ratkomisessa ei pidä unohtaa markkinasuuntautuneisuutta ja CAP:n riskienhallinnan toimien pitäisi olla vapaaehtoisia.

Muutama jäsenvaltio nosti **CAP:n ulkopuoliset rahoitusmahdollisuudet** esiin, kuten InvestEU:n tuomat mahdollisuudet infrastruktuurin kehittämiseen sekä Horizon Euorpe -ohjelman.

Pari jäsenvaltiota nostivat esiin viitehintajärjestelmän ja siihen liittyvien sääntöjen joustavamman tulkinnan.

Jäsenvaltiot näkivät kautta linjan tärkeänä, että viljelijöitä voidaan paremmin tukea siirtymisessä kestäviin maatalouskäytäntöihin. Useassa puheenvuorossa todettiin, että viljelijöitä tulee nimenomaan kannustaa kestävämpien tuotantotapojen omaksumiseen. Kriisitukien ohella on tärkeää huolehtia viljelijöiden osaamisesta, tilojen taloudesta ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta, jotta viljelijät pärjäävät erilaisissa tilanteissa. Varautuminen on aina parempi kuin kriiseihin reagoiminen.

Uusien genomitekniikoiden tarjoamat mahdollisuudet nostettiin useammassa puheenvuorossa. Uusilla teknologioilla on merkittävä rooli, jotta voidaan varautua paremmin esimerkiksi uusilla kasvilajikkeilla. Eräs jäsenvaltio totesi, että ilmastopolitiikka on parasta varautumista.

Muutama jäsenvaltio kommentoi myös yleisesti komission toimia maatalousalan tilanteen helpottamiseksi. Parissa puheenvuorossa esimerkiksi korostettiin, että ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta 2 (GAEC2) pitäisi vielä yksinkertaistaa. Paikkaan sidottuihin kuviin ja niihin liittyviin säännöksiin kaivattiin edelleen joustoa.

Komissaari vastasi jäsenvaltioille, että riskienhallinta ja kriisinhallinnan toimet ovat tulevan CAP-uudistuksen tärkeimpiä kehityskohteita. Komissaari totesi, että nykyinen järjestelmä rakennettiin hyvin erilaisessa toimintaympäristössä ennen pandemiaa ja Venäjän hyökkäyssotaa. Komissaari totesi, että väliaikaiset valtiontuen kriisipuitteen ovat olleet suurin vastaus kriiseihin. 22 jäsenvaltiota on käyttänyt valtiontuen puitteiden mahdollisuuksia ja tiloja on tuettu yli 10 miljardilla eurolla. Se on paljon enemmän kuin maatalousvarauksen 450 miljoonaa euroa. Komissaari totesi, että hän tukee Slovenian ja Kroatian esittämää ideaa. Komission analysoi vielä sen toteuttamista. Komissaari totesi, että DG COMP on juuri konsultoinut jäsenvaltioita de minimis-tuen nostosta.

Puheenjohtaja totesi, että maatalouden erityiskomitea jatkaa asiakokonaisuuden työstämistä ja asiaa sivutaan neuvoston päätelmissä maatalouden tulevaisuudesta. Päätelmät on tarkoitus hyväksyä kesäkuun neuvostossa.

4. **Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen (10245/24) (Kallio)**
   Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia

Komission rahoituspalveluista, rahoitusvakaudesta ja pääomamarkkinaunionista vastaava komissaari Mairead McGuinness käytti EU-komission puheenvuoron. Maatalousmarkkinoilla tuotantopanosten hinnat ovat kohtuullisemmat verrattuna vaikeaan vuoteen 2022 mutta edelleen korkeammat kuin ennen COVID-19 pandemian aikaa. Esimerkiksi lannoitteiden hinnat ovat elpymässä. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa aiheuttaa edelleen epävarmuutta ja nostaa hintoja.

Globaalilla tasolla satotasot ovat korkeita, mikä pitää erityisesti vilja- ja öljykasvien hinnat verrattain alhaalla. Esimerkiksi vehnän hinta on 10 prosenttia alhaisemmalla tasolla vuoden takaiseen verrattuna. Epävakaat sääolosuhteet jatkuvat edelleen. EU:n viljasadon odotetaan olevan 280 miljoonaa tonnia, mikä on vuositasolla kasvua 3,2 prosenttia mutta 5 vuoden keskiarvoon nähden noin prosentin laskua.

Ukrainan maataloustuotteiden vienti on vetänyt kolmansiin maihin paremmin tänä keväänä, kun Mustan Meren reitti on saatu auki, mikä on vähentänyt volyymejä EU-mantereen läpi kulkevia solidaarisuuskaistoja pitkin. Komission mukaan se on vähentänyt hintapaineita Ukrainan naapurivaltioissa. Toisaalta EU tuo omaan tarpeeseen paljon ukrainalaisia tuotteita, joista McGuinness mainitsi erikseen maissin tuonnin Espanjaan, Italiaan ja Alankomaihin.

Sokerin hinta on korkealla EU:ssa, ja myös Ukrainasta on tuonti lisääntynyt. Maitomarkkinoiden osalta hintakehitys on pysynyt vakaana. Maitopohjaisten elintarvikkeiden ja voin hinnat ovat korkealla tasolla. Naudanlihamarkkinat ovat tasapainoiset ja hinnat korkealla tasolla. Tuotanto on jonkun verran lisääntynyt. Myös sianlihan tuotanto on noussut, mutta vienti on vähentynyt erityisesti Japaniin ja Kiinaan. Siipikarjasektorin osalta tilanne on parantunut ja tuotanto on noussut. Sen sijaan kananmunasektorilla hinnat ovat laskussa, mihin myös Ukrainan tuonti vaikuttaa. Oliiviöljyn osalta EU:ssa on ollut kaksi peräkkäistä huonoa satovuotta, mikä pitää hintoja korkealla. Viinimarkkinat kohtaavat painetta heikon kotimaisen kysynnän takia. Keski-Euroopassa erityisesti viinisektori on kohdannut hallavahinkoja. Hedelmä- ja vihannessektorille liiallinen sade ja alhaiset lämpötilat ovat aiheuttaneet vaikeuksia eri puolilla Eurooppaa. Tiettyjen kotimaisten tuotteiden osalta kulutustrendit ovat laskusuunnassa. Komissio pitää silmällä markkinakehitystä kaikilla sektoreilla erityisesti geopoliittisen tilanteen aiheuttaman epävarmuuden valossa.

Jäsenvaltiot jakoivat komission näkemyksen siitä, että maatalousmarkkinat ovat vakautuneet kahden vuoden takaisesta, mutta sääolosuhteet ja haastava geopoliittinen tilanne (erit. Ukrainan sota ja Lähi-Idän kriisi) luovat edelleen epävakautta markkinoille. Tilanne koettiin vaikeammaksi kuin ennen COVID-19 pandemiaa. Maataloustuotannon kannattamisesta huolehtiminen nähtiin tärkeäksi asiaksi ja politiikan yksinkertaistamista korostettiin. Monissa puheenvuoroissa korostettiin tuottajan aseman vahvistamisen merkitystä elintarvikeketjussa

Puola esitteli muiden asioiden kohdan hedelmäntuottajien vaikeasta tilanteesta, joka johtuu epäsuotuisista sääolosuhteista. Puola on hiljattain kohdannut yllättäviä hallajaksoja ja raekuuroja, jotka ovat aiheuttaneet merkittäviä satovahinkoja erityisesti hedelmille ja marjoille. Keskustelussa muutama hedelmäntuottajamaa nosti esille myös kilpailuhaasteet kolmansien maiden kanssa. Monet Keski-Euroopan maat nostivat samoja huolia erityisesti viinintuotantoon liittyen.

Jäsenvaltiot kuvailivat kansallisia ongelmiaan sääolosuhteissa, jotka ovat vaikuttaneet vaihtelevasti eri tuotantosuuntiin. Esimerkiksi Etelä-Euroopassa tietyillä alueilla on ollut poikkeuksellisen kuivaa, mutta toisaalla Euroopassa liiat sateet ja yllättävä halla ovat aiheuttaneet satovahinkoja. Esille nousivat myös kasvi- ja eläintautien aiheuttamat ongelmat. Muutama jäsenvaltio kertoi lintu-influenssan ja afrikkalaisen sikaruton aiheuttamista vaikeuksista.

Moni jäsenvaltio nosti esille tarpeen käyttää maatalousvarantoa epäsuotuisista sääolosuhteista ja muihin viljelijöitä kohtaaviin ongelmiin. Eräs jäsenvaltio kuitenkin painotti, että maatalousvarausta ei pitäisi käyttää ilmasto- tai sääolosuhteista johtuvaan epävakauteen, mikä on tavanomainen maataloussektoriin liittyvä asia.

Suomi toi esille myös poikkeukselliset sääolosuhteet. Lunta satoi uusi kerros eteläiseenkin Suomeen vielä huhtikuun puolessa välissä. Tämä johti siihen, että kevätkylvöt alkoivat myöhässä normaa-

lista aikataulusta koko maassa. Toukokuun toisella viikolla tilanne muuttui täysin, kun sää vaihtui helteiseksi ja sateettomaksi. Epävakaat sääolosuhteet vähentävät kasvien satopotentiaalia, joten tämän vuoden satonäkymät ovat vielä hyvin epävarmat.

Suomi nosti esille myös maitosektorin vaikean tilanteen. Maidontuotanto on Suomessa ollut selvässä laskusuunnassa jo vuodesta 2020. Maitotilojen määrä on vuoden 2020 ja tämän päivän välillä alentunut yli 20 %, mikä on erittäin huolestuttava kehitys.

Suomi nosti esille korkeat korot koko maataloussektoria koskevana ongelmana, mihin toinenkin jäsenvaltio viittasi. Korkeat korot ovat usein juuri huomattavia investointeja tehneiden nuorten viljelijöiden ongelma ja vaarantavat tuotannon kannattavan jatkumisen**.**

Suomen mukaan on huolehdittava siitä, että investoinnit eläinten hyvinvoinnin kannalta parempiin kotieläinrakennuksiin turvataan. Esimerkiksi metsäkatoasetuksen soveltamiseen on saatava riittävän joustava tulkinta, jotta asetuksen tavoitteiden kannalta hyvin vähämerkityksellisestä asiasta ei aiheudu kotieläinsektorille isoja ongelmia. EU-tasolla on analysoitava tarkemmin erityisesti nautasektorin tilannetta ja pohtia keinoja, joilla nurmirehuun perustuvan kotieläintuotannon kannattavuus voidaan turvata pitkällä tähtäyksellä.

Suomen ja valtaosan jäsenvaltioiden mukaan tilanteen kehittyminen Ukrainan maataloussektorilla vaatii jatkuvaa seurantaa ja EU:n päättäväisiä toimia, jotta Ukrainan rooli kansainvälisen ruokaturvan edistäjänä ei heikenny. Puheenvuoroissa korostui sotaa käyvän Ukrainan tukemisen merkitys. Mustan Meren reitin pitäminen avoimena nähtiin tärkeänä asiana, mutta myös solidaarisuuskäytävien merkitystä korostettiin, sillä tilanne säilyy herkkänä. EU:n ja Ukrainan väliseen kauppajärjestelyyn oltiin pääosin tyytyväisiä. Eräs jäsenvaltio kuitenkin painotti hätäjarrumekanismin merkitystä erityisesti sokerin tuonnin osalta.

Kauppapolitiikkaa sivunneissa puheenvuoroissa kuultiin sekä kaupan hyötyjä painottavia että vastavuoroisuutta ja herkkien alojen suojaamista korostavia kommentteja.

Ukrainan rajavaltiot painottivat EU:n tuotteiden suojaamista. Näiden jäsenvaltioiden mukaan solidaarisuuskaistoja pitkin tuleva vilja painaa edelleen hintoja alas, vaikka komission mukaan volyymit ovat vähentyneet merkittävästi. Ongelmaksi nähtiin, että esimerkiksi vehnän ja maissin tuonti Ukrainasta johtaa monilla alueilla alhaisempaan hintaan, mikä vaikeuttaa erään rajavaltion vientiä. Eräs jäsenvaltio toivoi vehnää herkkien tuotteiden listalle.

Muutama jäsenvaltio (ml. Suomi) nosti esille tarpeen kartoittaa mahdollisuuksia laajentaa Venäjän ja Valko-Venäjän tuonnin korotettuja tullimaksuja muillekin maataloustuotteille, nyt päätettyjen lisäksi.

Muutama jäsenvaltio nosti esille uudet genomitekniikat ja niitä koskevan lainsäädännön merkityksen EU:n maatalouden kilpailukyvylle. Myös eri lainsäädäntöjen yksinkertaistamista peräänkuulutettiin.

Komissaari McGuinness pyysi jäsenvaltioita toimittamaan komissiolle tietoa kohtaamistaan haasteista erityisesti satovahinkojen osalta liittyen lukuisiin pyyntöihin käyttää maatalousvarausta, sekä totesi ilmaston olevan isona syynä tällaisille ilmiöille. Hän kertoi asuvansa itsekin maatilalla ja tuntevansa nykyiset olosuhteet hyvin. Komissio kehotti käyttämään kaikki YMP:n strategiasuunnitelmien mahdollisuudet viljelijöiden tukemisessa.

Muut asiat

5.

a) Suurpetokantojen kasvu Euroopassa: haasteet maataloudelle ja maaseudulle (10248/24)
Itävallan valtuuskunnan tiedotusasia

Asia käsiteltiin asiakohdan 3 yhteydessä.

b) Epäsuotuisista sääolosuhteista johtuvan odotettavissa olevan satojen heikkenemisen aiheuttama hedelmätuottajien vaikea tilanne (10186/24)
Puolan valtuuskunnan tiedotusasia

Asia käsiteltiin asiakohdan 4 yhteydessä.

c) Kyproksen ankara kuivuus (10256/24) (Fallenius)
Kyproksen valtuuskunnan tiedotusasia

Kypros kertoi maata vaivaavasta ankarasta kuivuudesta. Kypros on jo pitkään panostanut veden tehokkaaseen käyttöön ja älykkäisiin kastelujärjestelmiin. Sääolosuhteet ovat olleet kuitenkin hyvin kuivat ja sateita ei ole juurikaan saatu tänä keväänä. Se on vaikuttanut jo tuotantokapasiteettiin ja aiheuttanee sadon huononemista erityisesti tuotantoaloilla, jotka ovat riippuvaisempia sateista. Kuiva sää on laskenut patojen ja vesialtaiden kapasiteetin 44 %:iin niiden kokonaiskapasiteetista. Yleensä tähän aikaan luku on 67,2 %. Tilanne johtaa helposti eroosioon ja lopulta myös maasta luopumiseen. Koordinoituja toimia tarvitaan. Kypros korosti myös, että CAP:n alla tarvitaan joustoa tukiehdoissa.

Kymmenkunta jäsenvaltiota osoitti solidaarisuuttaan Kyprokselle. Kuivuus on vaivannut laajalti eteläistä Eurooppaa. Tukea tarvittaisiin vesi-infrastruktuurin kehittämiseen. Kastelujärjestelmien investointisäännöksiä pitäisi tarkistaa maaseudun kehittämistuessa.

Komissaari McGuinness vastasi, että ilmastonmuutos aiheuttaa entistä enemmän tämän kaltaisia haasteita. Riskienhallintakeinoilla voidaan vähentää vaikutuksia, kuten panostaa tuotantokapasiteettiin. Komissaari totesi, että komissio on avoin keskustelulle ja CAP-suunnitelman muutoksille.

d) Elintarvikkeiden alkuperämerkinnät (10321/24) (Fallenius)
Saksan ja Itävallan valtuuskuntien tiedotusasia Ranskan, Portugalin, Suomen ja Viron valtuuskuntien tukemana.

Saksa esitteli asian toteamalla, että tietyillä elintarvikkeilla on jo EU:n laajuiset alkuperämerkintävaatimuksen. Tutkimusten mukaan kuluttajat haluavat parempaa tietoa elintarvikkeiden alkuperästä. Saksa viittasi komission aikeisiin laajentaa alkuperämerkintöjä osana Pellolta pöytään –strategiaa, mutta ehdotusta ei ole saatu. Saksa korostikin, että uuden komission pitäisi tarttua asiassa toimeen ja laajentaa EU-tason alkuperämerkintöjä.

Parikymmentä jäsenvaltiota piti asiakohdassa puheenvuoron. Suurimmassa osassa puheenvuoroja tuettiin Saksan aloitetta laajentaa elintarvikkeiden alkuperämerkintöjä. Harmonisoidut, EU-tason säännökset nähtiin tärkeinä. Kuluttajille pitää tarjota tietoa ja ketjun tulee olla läpinäkyvämpi. Lisäksi asialla tuetaan myös viljelijän asemaa elintarvikeketjussa. Osassa puheenvuoroja nostettiin myös esiin, että asiasta on syytä tehdä perusteellinen vaikutustenarviointi. Turhaa byrokratiaa tulee välttää ja sisämarkkinoiden tasapuolisuudesta tulee huolehtia. Muutama jäsenvaltio oli kriittisempi. Osalla on mm. aktiivista rajat ylittävää kauppaa. Eräs jäsenvaltio totesi, että laajempien merkintöjen lisäarvo on rajallinen ja sotkee sisämarkkinoita.

Suomi kiitti Saksaa tärkeän asian nostamisesta keskusteluun. Kuluttajien mahdollisuuksia saada tietoa elintarvikkeiden alkuperästä tulee edelleen parantaa. Suomi korosti pitäneen hyvin tervetulleena Pellolta pöytään –strategian kirjauksia alkuperämerkintöjen laajentamisesta tietyille uusille elintarvikeryhmille. On erittäin tärkeää, että tuleva komissio ottaa asian nopeasti agendalleen ja ehdottaa asiasta lainsäädäntöä.

Komissaari McGuinness kertoi lyhyesti asian lainsäädäntöehdotuksen valmistelusta. Pellolta pöytään –strategiassa todetaan, että nykyisiä merkintävaatimuksia laajennettaisiin uusiin tuotteisiin. Tällä hetkellä komissio kerää taustatietoa ja dataa asian tueksi, kuten kuluttajien käyttäytymiseen ja hintoihin liittyvää dataa. Komissio viittasi myös kaupan pitämisen sääntöjen päivitykseen ja juuri julkaistuihin aamiaisdirektiiveihin, joissa esimerkiksi hunajasekoitusten alkuperämerkintöjä on parannettu. Komissaari totesi, että asiassa on erilaisia näkemyksiä, mutta on tärkeää jatkaa yhdessä työtä. On kuitenkin selvää, että ehdotus jää seuraavalle komissiolle.

e) Yksinkertaistaminen ja innovointia edistävä sääntely maatalouselintarvikealalla (10218/24) (Hörman)
Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia Espanjan, Irlannin, Liettuan, Portugalin, Suomen, Tšekin ja Viron valtuuskuntien tukemana

Tanskan valtuuskunta esitteli jäsenvaltioryhmän tukemana tausta-asiakirjan mukaisesti julkisessa keskustelussa asiakohdan, joka liittyy bioteknologiaan ja parempaan sääntelyyn maatalous- ja elintarvikealalla.

Asiakohdassa peräänkuulutettiin horisontaalista lähestymistapaa, jolla edistetään yksinkertaisempaa ja innovaatiomyönteistä sääntelyä turvallisuutta vaarantamatta. Vihreän siirtymän vauhdittamiseksi ja alan haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, luontokadon ja globaalin kilpailun ratkaisemiseksi tarvitaan uusia ratkaisuja. Lisäksi EU:n maataloustuotantoon käytetty maa-ala on pienentynyt noin 10 % vuodesta 1970. Maankäyttöön kohdistuu tulevaisuudessa yhä enemmän paineita ja näin ollen Euroopan maatalous- ja elintarvikesektorin tehokkuuden lisäämiselle on suuri tarve. Tämä edellyttää EU-sääntelyä, joka tukee ja mahdollistaa innovaatioiden kehittämisen ja käyttöönoton maatalous- ja elintarvikealalla.

Tanska pitää komission tiedonantoa bioteknologian ja biojalostuksen vauhdittamisesta EU:ssa tervetulleena ja tärkeänä ensiaskeleena bioteknisten ratkaisujen edistämisessä EU:ssa. Bioteknologian ratkaisuilla on suuri potentiaali vähentää maatalous- ja elintarvikealan ilmasto- ja ympäristövaikutuksia ja samalla turvata eurooppalaisten viljelijöiden kilpailukykyä. Hyötyjen realisoimiseksi tarvitaan kuitenkin EU:n sääntelykehystä, joka vähentää markkinoille tulon rajoituksia ja lisää EU:n houkuttelevuutta niin tutkimus- ja kehitystoiminnassa, kuin tuotannossa ja tuotannon jälkeisessä toiminnassa. Tanska tukee vahvasti komission tutkimusta siitä, miten erityisesti maatalous- ja elintarvikealan lainsäädäntöä voitaisiin edelleen sujuvoittaa. Uusia genomitekniikoita, rehun lisäaineita ja biologisia kasvinsuojeluaineita koskevia säännöksiä on tarpeen tarkistaa, jotta uusien tuotteiden hyväksymisprosessi nopeutuisi.

Tanskan lisäksi **18 jäsenvaltiota** piti aiheesta puheenvuoronsa, joissa tuettiin Tanskan aloitteesta nostettua tärkeää asiaa. Puheenvuoroissa toistettiin tausta-asiakirjassakin korostettuja näkökohtia Euroopan ja eurooppalaisen maatalous- ja elintarvikealan kilpailukyvyn turvaamista ja ilmastonmuutokseen vastaamista. Innovaatioiden kehittäminen tarvitsee kannustavan tutkimusympäristön ja sujuvan, mutta riskit huomioivan lainsäädännön. Valtaosassa puheenvuoroista korostettiin uusien kasvinjalostustekniikoiden tärkeyttä ja toivottiin näitä koskevan lainsäädäntöehdotuksen pikaista etenemistä. Joissakin yksittäisissä puheenvuoroissa kuitenkin korostettiin, ettei uusien tekniikoiden hyväksymisessä voida kiirehtiä ennen kuin kaikki turvallisuus on varmistettu, lisäksi jäsenvaltioille pitää jättää vapaus valita ja päättää uusien teknologioiden käyttöönotosta.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin Tanskaa tärkeän asiakohdan esittämisestä ja annettiin tuki asialle. EU:n maatalouden kestävyyden, kannattavuuden ja kilpailukyvyn kannalta on keskeistä, että maata-

lous- ja elintarvikesektori löytää uusia ratkaisuja. Bioteknologian ratkaisuilla, kuten uusilla kasvinjalostusmenetelmillä, voidaan tukea eurooppalaista maatalous- ja elintarviketuotantoa ja sen kilpailukykyä. Samalla voidaan vähentää maatalous- ja elintarvikealan ilmasto- ja ympäristövaikutuksia ilman että elintarvike- tai ympäristöturvallisuus vaarantuu. Hyötyjen varmistamiseksi tarvitaan EU:n sääntelykehys, joka mahdollistaa näiden uusien ratkaisujen käytön esimerkiksi vähentämällä markkinoille tulon rajoituksia ja lisäämällä EU:n houkuttelevuutta tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Tanskan tavoin myös Suomi tukee vahvasti komission selvitystä siitä, miten erityisesti maatalous- ja elintarvikealan lainsäädäntöä voitaisiin edelleen sujuvoittaa.

Vastauspuheenvuoron pitänyt komission edustaja **komissaari Mairead McGuinness** kiitti Tanskaa ja muita valtuuskuntia tärkeän aiheen ottamisesta keskusteluun. Jos EU haluaa turvata kansainvälisen asemansa, on uusia teknologioita ja innovaatioita kannustettava. Viljelijät ovat vakavien haasteiden edessä ja kasvinsuojelua tarvitaan sekä uusia kasvintuhoojien torjuntakeinoja. Ilmastonmuutosta ei voida estää mutta siihen sopeutumiseen voidaan kehittää keinoja. Uusien kasvienjalostustekniikoiden asetusehdotus on pöydällä ja komissio toivoo sille tukea niin neuvostosta kuin parlamentista. Uusien torjuntakeinojen hyväksyntää ja markkinoille saattamista yritetään sujuvoittaa. Komissio tekee osansa, mutta tarvitaan poliittista tahtoa kaikilta. Riskinarviointiin tarvitaan resursseja.

Puheenjohtaja totesi lopuksi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetty asiakohta ja siitä käyty keskustelu.

f) Eläinten hyvinvointi seuraavan Euroopan komission asialistan keskiöön (10208/24) (Hörman)
Slovenia valtuuskunnan tiedotusasia Bulgarian, Portugalin, Ranskan, Ruotsin ja Slovenian valtuuskuntien puolesta

Slovenian valtuuskunta esitteli jäsenvaltioryhmän tukemana tausta-asiakirjan mukaisesti julkiseen keskusteluun asiakohdan eläinten hyvinvoinnista ja siitä, että se pitäisi nostaa tulevan komission työohjelman keskiöön.

Asiakohdassa ja tausta-asiakirjassa todettiin, että eläinten hyvinvointi on ollut tärkeä aihe unionissa useiden vuosien ajan ja keskustelu eläinten hyvinvoinnista on säännöllisesti neuvoston kokousten asialistalla. Korkealla eläinten hyvinvoinnilla on useita myönteisiä vaikutuksia, eläimet ovat terveempiä, samalla se vähentää antibioottien käyttöä ja mikrobilääkeresistenssiä yleisesti.

Slovenian mukaan Komissio julkaisi erittäin kunnianhimoisen pellolta pöytään -strategian, ja meidän on tunnustettava tähän mennessä tehty laaja työ. Eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön tarkistaminen ja yhdenmukaistaminen uuden tieteellisen näytön kanssa on tarpeen. Useat jäsenvaltiot ovat odottaneet pitkään erityisesti asetusehdotusta eläinten suojelemisesta kuljetuksen aikana, ja tämä on kuljetusten koskevien sääntöjen suurin päivitys viimeisten 20 vuoden aikana. Komissiolta tuli lisäksi täysin uusi asetusehdotus koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja jäljitettävyydestä ja tämä on parhaillaan käsittelyssä neuvoston työryhmissä. Ehdotuksen päätavoitteena on varmistaa koirien ja kissojen parempi hyvinvointi. Ehdotetut jäljitettävyyssäännöt ovat elintärkeitä laittoman koira- ja kissakaupan torjumiseksi. Suuren yleisön on nähtävä ja ymmärrettävä, että vastuuttomalla tai tietämättömällä koirien tai kissojen ostamisella laittomista, rekisteröimättömistä ja järjestäytymättömistä laitoksista voi olla valtava vaikutus koirien ja kissojen terveyteen ja hyvinvointiin, ihmisten terveyteen, kuluttajansuojaan ja kilpailun vääristymiseen kasvattajien keskuudessa. Slovenian mielestä tietoisuuden lisäämiskampanjoita voidaan valmistella yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa, lisäksi toivotaan komission osallistuvan ja avustavan jäsenvaltioita asiantuntemuksella. Vastuullinen omistajuus ja eläinten tarpeiden ymmärtäminen ovat edellytys ja ensimmäinen askel paremmalle eläinten hyvinvoinnille.

Lisäksi Slovenian mukaan myös muut eläinten hyvinvointialoitteet ovat ratkaisevan tärkeitä, eikä niitä pidä unohtaa. Komissio antoi Euroopan elintarviketurvallisuusvirastolle (EFSA) toimeksiannon valmistella ja antaa tieteelliset neuvot uusille toimille. EFSA:n työtä tulisi jatkaa myös tulevaisuudessa, jotta voidaan tarkastella ehdotettujen toimien sosioekonomisia vaikutuksia viljelijöihin ja eläinten hyvinvointiin, jolloin voidaan harkita eri ehdotettujen toimenpiteiden tasapainoista lähestymistapaa.

Slovenian mukaan nykyisten EU:n sääntöjen tarkistaminen eläinten hyvinvoinnista tilatasolla ja eläinten suojelusta lopettamishetkellä ovat osa-alueita, joissa EU:n on oltava edelläkävijä. Tätä EU:n kansalaiset odottavat ja yhteiskunta arvostaa. Komissio on jo vastannut myönteisesti eurooppalaisiin kansalaisaloitteisiin häkkikasvatuksen ja turkistarhauksen lopettamiseksi. Kansalaismielipide on tärkeä näkökohta. Slovenia haluaa nähdä asianmukaisen arvioinnin kaikkien tätä alaa koskevien lainsäädäntöehdotusten taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista.

Lopuksi Slovenia esityksessä todettiin, että komission olisi edelleen asetettava eläinten hyvinvointi etusijalle seuraavassa työohjelmassaan. Päättäjien on oltava tietoisia eläinten hyvinvoinnin eri näkökohtien tärkeydestä. Tällä hetkellä EU:lla on jo rikas historia eläinten hyvinvointia koskevien korkeampien standardien asettamisessa. Ehdotetussa politiikassa tulee kuitenkin ottaa huomioon kaikki sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset, lisäksi toteutettujen toimien on oltava järkeviä ja kestäviä.

Slovenian lisäksi **21 jäsenvaltiota** piti aiheesta puheenvuoronsa, jossa kiitettiin asian ottamisesta keskusteluun. Puheenvuoroissa korostettiin eläinten hyvinvointia ja todettiin EU:n olevan jo nyt edelläkävijä maailmanlaajuisesti mutta parantamista ja kunnianhimoa tarvitaan edelleen. Vaatimustason korottaminen pitää kuitenkin tapahtua harkiten ja tieteelliseen tietoon pohjaten ja sosio-ekonomiset vaikutuksen huomioiden. Muutoksissa on otettava huomioon kohtuulliset siirtymäajat ja tuki tuottajille sekä kilpailutilanne kolmansien maiden kanssa. Lisäksi puheenvuoroissa korostettiin lainsäädännön yhtenäistä toimeenpanoa eri jäsenvaltioissa.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin Slovenian valtuuskuntaa tärkeän asian ottamisesta keskusteluun. Eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeä osa myös suomalaista kotieläintuotantoa. EU:n eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistus on tervetullut, koska viime vuosikymmeninä tietämyksemme sekä tieteellinen tieto eläinten hyvinvoinnista on lisääntynyt ja tämä kehitys tulisi ottaa huomioon myös lainsäädännössä. Esimerkiksi pentutehtailuun puuttuminen on ollut tärkeä askel. Kuljetusasetuksen selkeyttäminen ja toimeenpanon yhtenäistäminen ovat Suomelle tärkeitä. Tässä on otettava kuitenkin huomioon pohjoiset kylmät olosuhteet, tekniset ratkaisut ja harva asutus. EU-tasolla on tärkeää tehostaa myös lainsäädännön yhtenäistä toimeenpanoa. Suomi piti tärkeänä, että kaikissa jäsenvaltioissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Suomi kannatti ja toivon, että eläinten hyvinvointilainsäädännön kokonaisuudistuksen eteen tehty työ jatkuu myös uuden komission aikana. Uudistuksissa tulee huomioida paikalliset olosuhteet, kohtuulliset siirtymäajat ja mahdollisuudet tukea viljelijöitä muutoksessa.

Vastauspuheenvuoron pitänyt komission edustaja **komissaari Mairead McGuinness** kiitti Sloveniaa asiakohdasta ja jäsenvaltioita siitä käydystä keskustelusta. Komissaari totesi komission antaneen joulukuussa 2023 antaneen kaksi asetusehdotusta, toisen koirien ja kissojen hyvinvoinnista ja toisen eläinten kuljetuksesta. Komissio on erittäin tyytyväinen Belgian johdolla tehtyyn työhön koira ja kissa -asetusehdotuksen käsittelyssä. Eläinten hyvinvointi ei kuitenkaan ole pelkkää lainsäädäntöä, lisäksi tarvitaan tietoisuutta, aivan kuin Slovenian esityksessä todetaan. Komissio toivoo sujuvaa käsittelyä myös kuljetusasetukselle. Komissio ei ole unohtanut muitakaan eläinten hyvinvointiin liittyviä toiveita, kuten eläinten hyvinvointia tilatasolla ja teurastuksessa. Komissio selvittää myös etenemistä häkkikasvatuksesta luopumista koskevan kansalaisaloitteen suhteen. Sisämarkkinat eivät saa pirstaloitua erilaisen kansallisen sääntelyn vuoksi. Kansalaismielipide ja viljelijöiden asema on otettava huomioon. Tarvitaan ennakoitavuutta, kohtuullisia siirtymäaikoja ja erilaisia tukitoimia, kuten rahoitusta. Eläinten hyvinvointi tulee olemaan edelleenkin komission työohjelmassa, vaikka uuden komission puolesta ei voikaan vielä luvata mitään.

Puheenjohtaja totesi lopuksi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetty asiakohta ja siitä käyty keskustelu.

g) Elintarvikkeiden laatuerot: jatkuva ongelma (10287/24) (Hörman)
Slovakian valtuuskunnan tiedotusasia

Slovakian valtuuskunta esitteli julkiseen keskusteluun tausta-asiakirjan mukaisesti asiakohdan, jossa nostetaan esiin elintarvikkeiden laatuerot eri maissa. Useat jäsenvaltiot, myös Slovakia, ovat useiden

vuosien ajan huomauttaneet, että tiettyjen elintarvikkeiden, joita markkinoidaan samanlaisina kaikkialla EU:ssa, laatu vaihtelee huomattavasti joissakin jäsenvaltioissa. Tästä syystä Visegrad-ryhmä antoi vuonna 2017 pääministerien yhteisen lausunnon elintarvikkeiden ja muiden hyödykkeiden kaksoislaadusta, jossa vaadittiin samaa laatua samalle tuotteelle kaikkialla EU:ssa. Myöhemmin samana vuonna Slovakia isännöi tuotteiden tasa-arvoista laatua kaikille -huippukokousta, johon osallistuivat jäsenvaltiot ja EU:n toimielimet.

Euroopan komissio vastasi tähän aloitteeseen järjestämällä korkean tason foorumin parempaa elintarvikeketjua varten ja ehdotti huhtikuussa 2018 direktiiviä EU:n kuluttajansuojasääntöjen täytäntöönpanon parantamisesta ja nykyaikaistamisesta, ja siihen pyrittiin sisällyttämään kaksilaatuiset tuotteet. Vuonna 2019 kaksoislaadun kiellosta tuli EU-oikeuden periaate. Siitä huolimatta vuoden 2021 tutkimus osoitti, että elintarvikkeiden kaksoislaatu on edelleen jatkuva ongelma. Testauskampanja kattoi 26 jäsenvaltiota, ja siinä havaittiin, että yhteensä 24 prosentilla tuotteista, joissa oli sama tai samanlainen pakkaus, oli erilainen koostumus.

Toukokuun 2024 alussa Slovakian viranomaiset suorittivat 22 elintarviketuotteen esihankinnan, joita markkinoitiin samanlaisina muissa jäsenvaltioissa ja Slovakiassa. Tavoitteena oli tehdä pilottiarviointi liittyen juuri hyväksyttyyn kansalliseen kuluttajansuojalakiin, joka tulee pian voimaan Slovakiassa. Tuotteille tehtiin sekä pakkauksen ulkonäön, että pakkaustietojen vertailu tuotteen koostumuksen ja ravintoarvoilmoituksen osalta. Tulos vahvisti erot useiden ostettujen elintarvikkeiden objektiivisessa laadussa ja koostumuksessa. Myös energia-arvossa ja muissa ravitsemustiedoissa havaittiin eroja erityisesti alkoholittomissa juomissa, mausteissa ja eläinperäisissä tuotteissa. Tämä selvitys osoitti selvästi, että elintarvikkeiden kaksoislaatua ei ole läheskään ratkaistu, se on edelleen olemassa kaikkialla EU:ssa ja heikentää edelleen kuluttajien luottamusta sisämarkkinoihin. Slovakia ei voi hyväksyä sitä, että eurooppalaisia kuluttajia kohdellaan edelleen eri tavalla ja syrjivästi. Siksi 17.–18.4.2024 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen päätelmien mukaisesti Slovakia kehottaa Euroopan komissiota kiinnittämään asiaan asianmukaista huomiota. Slovakia uskoo vakaasti, että kaksoislaatua käsitellään riittävästi myös tulevassa raportissa EU:n kuluttajansuojasääntöjen parempaa täytäntöönpanoa ja nykyaikaistamista koskevan direktiivin soveltamisesta. Slovakia kehotti jäsenvaltioita varmistamaan EU-lainsäädännön sovellettavien määräysten huolellisen kansallisen täytäntöönpanon hyödyntäen kaikkia saatavilla olevia Euroopan tason koordinointi- ja yhteistyöfoorumeita.

Slovakian valtuuskunnan lisäksi **12 jäsenvaltiota** piti asiasta puheenvuoronsa, joissa valtaosassa jaettiin Slovakian esittämä huoli ja havainnot. Kaikkien EU-maiden kuluttajien pitää voida olla varmoja, että he saavat samojen tuotteiden samanlaisissa pakkauksissa saman laatuisia tuotteita eri EU-maissa. Epäreilujen kauppatapojen kielto pitää koskea myös tätä ja markkina-alueiden jakoa. Vapaiden sisämarkkinoiden periaatteiden mukaisesti eri maissa täytyy voida vapaasti ostaa ja myydä tuotteita, eikä eri alueille voi olla markkinointikieltoja eri tuotteille. Yhdessä puheenvuorossa kuitenkin korostettiin, ettei ongelman ratkaisuun tarvita uutta lainsäädäntöä.

Vastauspuheenvuoron pitänyt komission edustaja **komissaari Mairead McGuinness** kiitti Slovakiaa asian ottamisesta keskusteluun ja jäsenvaltioita keskustelusta. Komissio ottaa elintarvikkeiden kaksoislaadun ja harhaanjohtavan kaupan jatkossakin vakavasti. Toimia on tehty ja parannusta on saatu aikaan. Havaittuja kaksoislaatu-tapauksia on nyt vähemmän kuin aikaisemmin. Komissio jatkaa edelleen toimia ja lainsäädännön kehittäminen on tekeillä.

Puheenjohtaja totesi lopuksi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetty asiakohta ja siitä käyty keskustelu.

h) Tarve tarkistaa täytäntöönpanoasetuksia (EU) 2018/783, (EU) 2018/784 ja (EU) 2018/785 ja ottaa käyttöön poikkeuksellisesti neonikotinoidit käyttöön siementen käsittelyssä siihen asti, kunnes löydetään vaihtoehtoisia aineita (10314/24) (Hörman)
Romanian valtuuskunnan tiedotusasia

Romanian valtuuskunta esitteli julkiseen keskusteluun tausta-asiakirjan mukaisesti asiakohdan, jossa nostettiin keskusteluun kasvinsuojeluaine neonikotinoiden hyväksyntä siementen käsittelyssä.

Romania ehdottaa, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, Euroopan maataloustuotannon hintojen nousun ja eurooppalaisten viljelijöiden taloudellisen epävarmuuden vuoksi, on otettava käyttöön optimaalisia menetelmiä tuotannon takaamiseksi ja maatalouden valvonnan ja lainsäädännön tasapainottamiseksi. Kasvinsuojeluaineet ovat yksi tärkeimmistä välineistä, joita tarvitaan Euroopan elintarvikeomavaraisuuden varmistamiseksi.

EU päätti vuonna 2013 asetuksella (EY) N:o 485/2013 rajoittaa kolmella neonikotinoidiaineella (klotianidiini, tiametoksaani ja imidakloprid) käsiteltyjen siementen käyttöä ja myyntiä vetoamalla ennalta varautumisen periaatteeseen pölyttäjiin kohdistuvien myrkyllisten vaikutusten suhteen. Päätös hyväksyttiin rajoittamalla peltokasvien suojeluun käytettyjä aineita, joita on käytetty maailmanlaajuisesti vuodesta 1985 lähtien. Myöhemmin asetuksilla (EY) 783/2018 (imidakloprid), 784/2018 (klotianidiini), 785/2018 (tiametoksaani) näiden aineiden käyttö on sallittu vain kasvihuoneissa. Näiden eurooppalaisten asetusten voimaantulon jälkeen viljelijöillä ei ole enää yhtään tehokasta tehoainetta siementen käsittelyssä maaperän tuholaisten torjuntaan.

Ainoa tapa torjua peltokasvien päätuholaisia on käsitellä siemeniä kasvin kehityksen alkuvaiheessa. Tärkeimmät viljelykasvit, joita tämä koskee, ovat maissi, vehnä, auringonkukka, soija, ohra, rapsi jne. – eli viljelykasvit, jotka takaavat Euroopan väestön ja tuotantoeläinten turvallisuuden ja elintarvikeriippumattomuuden. Tuholaishyökkäykset ilman näiden viljelykasvien siementen käsittelyä johtavat pääasiallisesti merkittäviin menetyksiin, jopa sadon kokonaismenetyksiin ja tarpeeseen kaksinkertaistaa uudelleenkylvöt. Siemenkäsittelyjen poistamista ei voida kompensoida kasvillisuuden käsittelyillä, sillä maaperän tuholaiset joko syövät siemenen ennen kuin se itää tai juurruttavat taimen uudelleen maahan ennen kuin se saavuttaa pinnan.

Näiden aineiden oikean ja hallitun käytön rinnalla Romania on mehiläismäärissä Euroopan 2. sijalla. Suurin osa hunajasta Romaniassa tuotetaan pölyttämällä auringonkukkakasveja, jotka on käsitelty Romaniassa neonikotinoidiaineilla. Johtopäätöksenä Romania toteaa, ettei neonikotinoidiaineiden oikea ja hallittu käyttö vaaranna ympäristöä tai pölyttäjiä.

Romania huomautti, että Euroopan unioni on merkittävä maataloustuotteiden maahantuoja globaaleilta kolmansilta markkinoilta, joilla viljelykasveja suojellaan ja käsitellään neonikotinoideilla. Ottaen huomioon kaikki edellä mainitut syyt, Romania pyytää EU:ta harkitsemaan uudelleen toissijaista lainsäädäntökehystä ja muuttamaan kolmea eurooppalaista asetusta (783, 784 ja 785/2018) sekä poikkeuskäytön mahdollistamista siementen käsittelemiseksi silloin kun maaperän luonnossa esiintyvien tuholaisten tiheys ylittää taloudellisen vahingon kynnyksen.

Romanian lisäksi **kahdeksan jäsenvaltiota** piti asiakohdassa puheenvuoron. Joissakin puheenvuorossa esitettiin ymmärrys Romanian esittämälle asia-asialle ja valiteltiin vaihtoehtoisten torjuntakeinojen puutetta. Säädösten korjaaminen nähtiin kuitenkin lainsäädännöllisesti vaikeaksi. Joissakin puheenvuoroissa kuitenkin todettiin, ettei jo tehtyjä päätöksiä voida muuttaa eikä haitallisten vaikutusten vuoksi ole perusteita antaa poikkeuksia. Yleisesti puheenvuoroissa toivottiin kuitenkin vaihtoehtoisia torjuntakeinoja ja tasapuolisempaa asetelmaa tuonnin kanssa.

Vastauspuheenvuoron pitänyt komission edustaja **komissaari Mairead McGuinness** totesi lainsäädännön olevan selvän ja perustuvan tieteelliseen riskinarvioon, ei ole uusia perusteita lainsäädännön muuttamiseksi eikä muutos ole mahdollista. EU-tuomioistuimen päätöksen perusteella jo kielletyille aineille ei ole mahdollista antaa poikkeuslupia. Komissaari huomautti, että Romania on tällä hetkellä ainoa EU-maa, joka on myöntänyt poikkeuslupia ja tämän pitää loppua. Komissaari kehotti Romaniaa olemaan yhteydessä muihin EU-maihin, jotka ovat ratkaisseet ongelmat, myös komissio voi neuvoa. Esimerkiksi viljelykierto voi olla ratkaisu.

Puheenjohtaja totesi lopuksi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetty asiakohta ja siitä käyty keskustelu.

Suomen edustajat

Ministeri Essayah, ea Loponen, Fallenius MMM; Pokki, Valonen, Hörman, Kallio, Kytölä EUE

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -